

УДК 811.161.2'282'36
DOI 10.35433/philology.1 (104).2025.178-188

ГРАМАТИЧНА СИСТЕМА ПОКУТСЬКОЇ ГОВІРКИ С. ПРУТІВКА (КАРЛІВ) КОЛОМІЙСЬКОГО РАЙОНУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Л. Я. Колеснік*

Стаття присвячена аналізу основних граматичних рис однієї говірки як системи. Об'єкт дослідження – давня старожитня говірка с. Прутівка (Карлів) на Снятинщині. Подано історичні відомості про населений пункт та основні віхи його історії. Проаналізовано дотеперішні наукові студії про говірку.

Матеріалом для дослідження слугували власні авторські записи з говірки, здійснені 2017 року від мешканців села старшої вікової формації. Мовні знаки, що репрезентують фонетико-граматичні риси говірки, виокремлено методом суцільного вибирання з транскрибованого тексту.

Для аналізу матеріалу основним у розвідці обрано описовий метод.

Докладно проаналізовано побутування фонетико-граматичних рис, зокрема щодо іменних частин мови: рід іменників, словозміну, особливості діалектних прикметників, їх ступенювання, форми давніх займенників, творення складних числівників. Описано низку діалектних прислівників. Особливу увагу приділено системі діалектного дієслова, зокрема творенню форм давноминулого та майбутнього часу, аналізу діалектного дієвідмінювання.

Серед синтаксичних особливостей говірки наголошено на функціонуванні прийменниково-відмінкових конструкцій в об'єктних та обставинних значеннях (часу, місця, способу дії тощо).

Закцентовано на поширенні особливих форм власних імен, традиційних звертань, послідовному вживанні усічених імен та форм кличного відмінка, т. зв. пошанної множини, діалектних етикетних формул та фразем, що увиразнюють усне діалектне мовлення, надають йому експресивності.

Проаналізовані риси загалом притаманні більшості покутських говірок, виявляють високий функціональний потенціал у говірці, свідчать про стійкість її граматичної системи до нівеляції.

Ключові слова: говірка, покутський діалект, граматична система, словозміна, дієвідмінювання, прийменниково-відмінкова конструкція.

* кандидат філологічних наук,
науковий співробітник відділу діалектології
(Інститут української мови НАН України),
l.koliesnik2023@gmail.com
ORCID: 0000-0003-3321-2942

THE GRAMMATICAL SYSTEM OF THE POKUTTIA SUBDIALECT OF THE VILLAGE PRUTIVKA (KARLIV) KOLOMYIA DISTRICT IVANO-FRANKIVSK REGION

Koliesnik L. Ya.

The article is devoted to the analysis of the main grammatical features of a subdialect as a system. The object of research is an ancient subdialect of the village Prutivka (Karliv) in the Sniatyn district. Historical information about the settlement and the main periods of its history were provided. Previous scientific studies on the subdialect have been analyzed.

The material for this research was the author's own recordings of speech from the older age group of the village residents, made in 2017.

The linguistic signs representing the phonetic-grammatical features of the subdialect were singled out using the method of continuous sampling from the transcribed text. The descriptive method was chosen as the main research method for the analysis of the material.

The phonetic-grammatical features were analyzed in detail, particularly concerning nominal parts of speech: gender of nouns, declension, peculiarities of dialectal adjectives, their degrees of comparison, the forms of ancient pronouns, and the formation of compound numerals. A range of dialectal adverbs were described. Special attention was given to the system of the dialectal verb, particularly the formation of the past perfect and future tense forms, as well as the analysis of the dialectal conjugation.

Among the syntactic features of the subdialect, emphasis was placed on the functioning of prepositional-case constructions in object and circumstantial meanings (time, place, manner of action, etc.).

The emphasis was placed on the spread of special forms of proper names, traditional forms of address, the consistent use of truncated names and vocative forms, the so-called honorable plural, dialectal etiquette formulas, and phrases that highlight oral dialectal speech and give it expressiveness.

The analyzed features are generally characteristic of the majority of Pokuttia subdialects. They reveal a high functional potential in the subdialect and testify to the stability of its grammatical system against neutralization.

Keywords: dialect, Pokuttia dialect, grammatical system, declension, verb conjugation, prepositional-case construction.

Постановка наукової проблеми.

Упродовж останніх десятиріч вивчення окремої говірки як самодостатньої мовної системи виокремлювалося в окремий напрям діалектологічних студій, що закономірно, адже говірка акумулює в собі типові риси мови.

Результатом таких спостережень є як окремі розвідки, так і короткі діалектні словники, фольклорно-діалектні матеріали, монографічні описи, яких, зазвичай, менше.

В українській діалектології лексикографічними працями¹ представлені закарпатські (с. Сокирниця, с. Косівська Поляна і

с. Росішка, с. Річка і с. Яворів) та гуцульські говірки (с. Березови та с. Тюдів, с. Ковалівка), буковинська говірка с. Южинець, поліська говірка с. Липне, подільська говірка с. Дмитрушки, середньополіська говірка с. Залужжя. Важливим науковим проєктом став докладний опис с. Машево Чорнобильського району. Деякі українські говірки поза межами України обстежив О. Горбач, зокрема докладно описав в мовному аспекті низку сіл і упорядкував словнички кожного з них.

Зрештою, вважаємо, що кожна українська говірка має право бути об'єктом дослідження.

Мета дослідження – опис граматичної системи говірки села Прутівка (давня назва – Карлів) на основі ґрунтовного аналізу авторських записів діалектного мовлення та

¹Список цих словників представлено на сайті Інституту української мови за посиланням: Діалектні словники. URL: <https://iul-nasu.org.ua/dialektni-slovnyku-2.html> (дата звернення: 05.11.2024)

зразків народних пісень із говірки², здійснених у 2016 р. від мешканців села найстаршої вікової формації (5 жінок і 2 чоловіків)³.

Діалектний матеріал записано під час невимушеного спілкування на цифрові носії. Для виокремлення діалектних граматичних рис використано метод суцільної вибірки. Серед основних методів представлення зібраного матеріалу – описовий та зіставний.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі мовні факти з говірки с. Прутівка проаналізовано в праці К. Кисілевського "Надпрутський говір" [6]. У ній дослідник докладно описав, крім фонетичних, морфологічні й синтаксичні особливості покутських говірок. Скрупульозно локалізований матеріал цієї розвідки представляє синхронний зріз майже столітньої давності, що дає підстави робити певні зіставлення.

Діалектний матеріал із говірки також використано в наших попередніх студіях [7], однак граматичний рівень говірки не був окремим об'єктом наукових спостережень.

Село Прутівка (Карлів) розташоване на південному боці р. Прут, за 7 км від м. Снятин, тепер – у Снятинській міській громаді Коломийського району Івано-Франківської області. Засноване 1451 р., населення налічує понад 1500 осіб.

Історичну назву села Карлів ономасти вважають мотивованою антропонімом *Карл(-о)* [11: 259]. За народними переказами, так звали засновника поселення⁴. Однак 7 червня 1946 р. село перейменували на Прутівку. Стара назва видалася владі занадто "панською", її змінили на штучну, але політично нейтральну – за

назвою річки Прут, біля якої розташоване поселення. Зрештою, таку мотивацію визнають й ономасти [1: 681; 11: 259]. Давня назва в топоніміконі краю відображена в існуванні мікротопонімів *Карлівка* 'колишній фільварок с. Ганьківці', атрибутивів *Карлівський*, *Карлівське* 'яке належало колись громаді с. Карлів', напр., *Карлівське поле*, *Карлівський ліс* [1: 339].

У селі народився соратник В. Стефаника І. Сандуляк – український громадський діяч, посол до галицького сейму 1908–1913 рр.

Про саме село написано дві книги історико-етнографічного характеру [5; 9].

За матеріалами І. Сандуляка заходами видавництва Наукового товариства ім. Шевченка 1890 опубліковано книгу *"Село Карлів колись а тепер"*. У ній автор описав історію села від 1862 до 1890 р., зокрема боротьбу проти пияцтва та заснування читальні "Просвіти", проілюстрував її своїми поетичними творами. Цю працю перевидано 2000 р. стараннями правнука автора – І. Костинюка. Важливо, що в ній збережено авторську лексику й стиль викладу [9].

Тут учителювали етнографи-ентузіасти Іван та Олена Голубовичі [2; 3]; у 1920-х у селі жив і працював український поет і перекладач В. Самійленко⁵.

Історію села від заснування до сучасного періоду докладно описано в книзі Г. Іванійчука *"Карлів – перлина мого серця"* [5].

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Відомо, що саме в південно-західних говірках більшою мірою збережені давні граматичні риси, які формують мовний портрет досліджуваних говірок. Зокрема, це словозміна іменних частин мови, особливості дієслівних форм та дієвідмінювання, серед синтаксичних явищ –

²Звучання записів – понад 5 годин, обсяг затрансрибованих текстів – майже 3 а. а.

³Список інформантів див. у кінці статті; після ілюстративного матеріалу зазначаємо ініціали інформанта.

⁴Докладно про народні версії походження назви див.: [5: 19–21].

⁵Докладно про цей період у житті письменника див.: [10: 55–62].

функціонування
прийменниково-відмінкових
конструкцій та речень.

Серед морфологічних ознак говірки
візначено особливості словозміни
іменників:

– форми Д. в. одн. ім. ч. р. із
закінченнями **-ови, -єви**: кола¹ч¹
к¹с¹о¹нзови / да¹йе по кола¹ч¹єви
д¹е¹кови / палама¹рєви; переда¹вали
ко¹ждому¹ кумови;

– форми Ор. в. одн. ім. із
закінченнями **-єй, -и́й, -о́й (-у́й)**: за
гра¹ни¹це́й; дес за ко¹шни¹це́й; с
па¹ли¹це́й, з бара¹бу¹ли́й, з в¹і¹ч¹и¹ри́й на
Св¹і¹ти́й ве¹ци¹р, то¹по¹ли¹є́й, мо¹ло¹до́й, з
ка¹пу¹сто́й, з му¹ко́й ку¹пу¹зо¹у¹но́й;
д¹і¹у¹чи¹но́й, ли¹ш¹ко́й, та¹ч¹и¹но́й,
ни¹се¹ п¹і¹та¹хо́й хл¹і¹б; то́й б¹і¹до́й; аш
п¹і¹д ха¹ш¹чо́й; сто¹до¹ла¹ п¹і¹д со¹ло¹му́й,
при¹ш¹ли¹є¹ ло¹т¹ко́й. Це ж стосується
займ. жі¹н.р.: за мно́й, с¹це́й хо¹ду¹ли́й.

– форми Р. в. мн. ім. ж. р. із
закінченнями **-ів**: тих¹ бєсид¹и́й, па¹ру
ли¹з¹и¹м¹и́й ни¹ бу¹ло;

– форма Зн. в. мн. ім. ж. р. = формі
Н. в.: йа¹ ма¹ла¹ по¹д¹ру¹ш¹к¹и́ з
Чер¹н¹и¹л¹ве¹ц¹ко́й о¹б¹ла¹ст¹и́;

– форми М. в. одн. ім. ч., ж, та с. р.
із закінченням **-и**: на¹ Чор¹но¹би¹ли, ї
г¹р¹уд¹ни, при¹к¹ін¹ци, ї¹ду по ба¹за¹ри; на
к¹і¹се¹ли¹ци, у ч¹і¹та¹ли, у л¹і¹кар¹ни,
з¹і¹споду ї з¹і¹ли¹ци, ї¹ку¹х¹ни, ї¹п¹і¹ч¹и,
по ка¹ст¹ру¹ли, ї ар¹т¹и¹ли; ї¹ву¹їни
Га¹ну¹си; на¹со¹н¹ци, на¹м¹і¹с¹ци; у (на)
по¹ли.

Відзначаємо в говірці відсутність
подовження в ім. с. р. на **-йа / -йє**:
з¹б¹і¹ж¹а, кат¹ра¹н¹е¹ ‘лахміття’, жи¹т¹е
(жи¹т¹а, жи¹к¹е): та¹ке (ї¹к¹е) жи¹т¹е
бу¹ло; сум¹не жи¹к¹е бу¹ло, жи¹т¹а
бу¹ло скла¹д¹не; ї¹За¹вал¹у; І¹на¹і¹к¹
пор¹и́ї¹ н¹ан¹а не бу¹ло.

Для ім. III відміни характерна
послідовна наявність флексії **-и** у
формі Р., Д. та М. в.: гр¹і¹х с¹мер¹ти
про¹си¹ти.

У діалектних текстах відзначаємо
т. зв. сплутування родів іменників:
д¹і¹р¹и¹ща (с. р): т¹ра¹ па¹ч¹ку д¹і¹ру¹ш¹ча;
марга¹рина (ж. р); на¹л¹і¹тру (ж. р):
му¹к¹и¹є па¹чка марга¹рини; І¹к¹і¹л¹о
(с. р. ‘кілограм’) куб¹а¹си; д¹і¹в¹і¹ста грам
о¹л¹и́у (ч. р.); ї¹д¹і¹ру¹гу / т¹і¹рєту

к¹і¹л¹асу / ї¹де¹й¹ат¹и¹ к¹і¹л¹ас¹и¹ (ж. р.);
утворення форми множини
речовинних іменників: ми¹ т¹к¹у¹т¹у¹ни
ро¹би¹ли; ї¹д¹и¹ї¹ т¹і¹л¹ко¹ ни¹ бу¹ло / йи¹к
ти¹л¹єр.

У розповідях діалектоносіїв
виявлено значну кількість форм
двоїни: в¹ін ма¹ї дв¹і дон¹и¹ц¹и, І¹ма¹йи¹мо
дв¹і ко¹ро¹ї¹ц¹и, дв¹і І¹бу¹лк¹и, дв¹і
І¹ко¹ш¹ни¹є¹ци, ї¹дв¹і з¹м¹ін¹и, ц¹и дв¹і
ч¹о¹ко¹л¹ад¹и, дв¹і сест¹р¹и, дв¹і І¹к¹і¹со¹ц¹и
на¹о¹коло голо¹ви, йа¹к¹би ш¹и¹ї дв¹і
І¹п¹и¹ш¹є¹ до¹ку¹пи; ми дв¹і Га¹ну¹си; три
І¹ха¹к¹и¹ йє; три І¹п¹и¹ї¹ до¹ку¹пи; нас
триє Ка¹ли¹є¹н¹и / І¹ба¹нка Ка¹ли¹є¹на / йа
Ка¹ли¹є¹на і Ка¹л¹у¹с¹а; ш¹тири І¹ба¹б¹и¹,
ш¹тири к¹і¹л¹ас¹и, сти¹ї ш¹тири І¹ла¹п¹и¹.

Відзначаємо послідовне вживанням
форм пошанної множини, зокрема в
розповідях про батьків, старших людей
або в розмові при них, напр.: І¹нен¹а
І¹мо¹я ш¹ч¹о в¹і¹м¹и¹ут ка¹зати? І¹бу¹ли
І¹нен¹а ї¹Си¹л¹б¹і¹ру с¹і¹м¹ р¹і¹к / а І¹г¹ед¹а
І¹дес¹і¹к; І¹д¹ед¹а л¹у¹би¹ли
п¹і¹д¹і¹писувати; І¹ба¹ба на¹пи¹ш¹ут тих
пи¹са¹нок І¹перед Ве¹ли¹код¹нем; І¹ба¹ба
І¹ка¹жу¹т би то І¹бу¹ло ч¹і¹с¹тє¹н¹ки; І¹ба¹ба
ка¹зали йа¹к д¹і¹д си¹л¹г¹и¹ ї¹т¹у¹р¹м¹и; і
І¹д¹і¹дик йє¹к ш¹і І¹же¹ли / то ко¹р¹ов¹і
І¹дали¹є І¹йі¹сти; І¹д¹і¹дик ми¹л¹є¹ ї¹же ни
да¹д¹ут І¹би¹є¹ти; І¹ву¹їко ї¹д¹ут ка¹зате.
Для підкреслення шанобливого
ставлення до сторонньої особи в її
присутності вживають займенник
вони, замість він / вона, напр., І¹нен¹а
І¹мо¹я во¹ни на І¹сер¹ци сла¹б¹и¹ бу¹ли;
то ко¹ли¹с І¹нен¹а І¹мо¹я не¹бо¹ж¹ка
во¹ни так л¹у¹би¹ли ту к¹і¹се¹ли¹ц¹у
ро¹би¹ти; во¹ни хо¹т¹є І¹той¹и І¹бє¹с¹і¹ди,
во¹ни ни І¹ч¹у¹їут; во¹ни ни І¹в¹і¹ст¹ко
І¹ка¹жу¹т ми¹н¹и; І¹к¹і¹тка І¹мо¹я І¹р¹і¹д¹на
во¹ни ми¹л¹є¹ І¹чє¹ш¹т.

Помітне послідовне використання
форм Кл. в. у звертаннях у всіх
записаних респондентів: шо І¹бу¹ди¹ш
І¹йі¹сти / Ма¹л¹р¹і¹чко?!, Кат¹л¹ру¹се!;
Га¹ну¹с¹ко / хо¹ди на го¹л¹от; де ко¹ли¹с
/ ди¹тин¹ко / І¹бу¹ло у¹бє¹р¹і¹ї та¹ко¹ї?;
за шо / ди¹тин¹ко?; ш¹о йа¹ / ди¹ти¹є¹н¹ко
/ за¹з¹на¹ла?; Ка¹ли¹є¹н¹ко / с¹і¹л¹да¹ї; І¹Кол¹’о
/ ро¹ска¹жи йі; І¹нен¹ко / ч¹о ви
п¹ла¹ч¹ите?; І¹мо¹же ти / І¹г¹і¹де /
па¹м¹йи¹л¹тайєш?; І¹бу¹д¹ут І¹г¹і¹ду по
ти¹л¹і¹л¹в¹і¹з¹ору вас по¹ка¹зувати; І¹ба¹бо /

а їе моло!ко роб!лене?; !бабо / ни п!лачте! !бако / їа не !буду. Трапляється вживання усічених звертань, напр., Па!ра (тобто Параско) / дес !можи їе ї нас?; за шчо / не! (!нене) / вас вівезли?; шчо їе / ма (!мамо)?; ш'о ви да!вали ї тої хл'їб / ба (!бабо)?; ба / ста!ру їкус !н'їсн'у засп'ї!ваїте. Відзначаємо вживання усічених форм Кл. в. власних імен і загальних назв: ка!жи / Ма!р'ї! їек то / Ма!р'ї / нази!вайєси?; Па!ра / ш'о ти !хочиш?; шчо їе / ма 'мамо'?

У говірці досі характерне творення назв жінок від імені чи прізвища чоловіка за допомогою суфікса **-их /іх (а)**: !вуїна Чур!сїха, Ма!лєчиха, Данил'!чиха, !Пунїха, Са!їєнчїха по !бат'ковї !була Ка!литчиха, !нен'а !була Никола!їїха, О!лена Никола!їїха, !Ол'а Фетї!їїха.

Діалектоносії відзначають, що власне найменування дітей дуже змінилося порівняно з традиційним: пере!важно та!к'ї ім'н'а да!вали Ма!рус'а / Га!нус'а / Па!раска / Ма!р'їїа // ни да!вали та!к'ї їак ти!пер / шчо аж т!реба !було запи!сатиє / !аби запамн'є!тати.

У текстах із говірки записано діалектні форми прикметників, напр., тїпє!р'їїна 'сучасна' Пру!т'їїка, меб!л'овїї 'меблевий' комб'їнат; спостережено відсутність розрізнення твердих і м'яких основ прикметників: з !житнойї со!ломи, !житна му!ка, ти!перїїна, ви!ч'їрна ш!кола; поширення коротких прикметників: на го!р'їїн'їм ку!т'ї, на т'їм ста!р'їм !м'їсци, їїчилиси ї ста!р'ї ш!кол'ї. Регулярні прояви має усічення закінчень прикметників та присвійних займенників жіночого роду в Д. в. і М. в. одн.: по !тан'ї 'дешевїї' ц'ї!н'ї; ї Г!рицев'ї к!нишц'ї !пиши; її дон'!к'а, її їчиї Голу!бович, ї т'ї (ц'ї) !хат'ї, тут на ц'ї !вулиці.

Вищий ступінь порівняння прикметників і прислівників у говірці творять за допомогою суфіксів **-їшч, -їшч'ї, -ч'ї**: ста!р'їшч'ї; р'їд!н'їшчого ни!ма; наїрозум!н'їшч'ї; ми те!пер в'їл'!н'їшч'ї; т!реба розум!н'їшчоїї !баби; ко!лиєс ж'їн!к'ї !були

моц'ї!н'їшч'ї; ко!лис !душчи си л'у!били; висї!л'їшчи !було; к!рашч'ї !було / їак то шчо у к!луб'ї в'їд!так.

У діалектних текстах із говірки трапляються особові займенники во!на, во!ни поширені у варіантах їна, їни /ву!ни: їна !дужи !добра !була; їна !к'їдала ї ту к!раску; шчо їна !хочи; їна ни по!чулу!в'їкови; їни !жили; їни г!рали вис!тави; їек ву!ни гуво!рили.

Давні форми займенників як своєрідні релікти зафіксовано переважно в піснях, рідше в розповідях, напр., їа ни !маїу ш'о на н'у ка!зати. Про поширення усічених займенників на цих теренах раніше зауважував К. Кисілевський [6: 27].

У тканині усного діалектного тексту частотним є вживання редукованих займенників, напр., то!то фїст', то!то ко!лис не !було мли!на, а також вказівних займенників із наростками **о, во**, що є загальною ознакою говіркового мовлення: ц'ї!во; то!во шчо дро!так; ї того!во С!лаїч'їка; ти!во (тої!во); та!к'їїи!во (та!к'ї!во, тик'ї!во): кру!жок тик'ї!во с !фостиком; та!к'ї!во зашиє!рокиї сто!лец; отак'єво!о: отак'єво!о !тайак каб!лука !в'їгнута; !фусточ'ка та!ка!во п!роста; їс'ї т'її!во. На поширення таких форм у покутських говірках на противагу іншим указував М. Онишкевич [8: 128]. Водночас регулярно вживаними є усічені форми займенників⁶, що постали внаслідок нерегулярних фонетичних змін, зокрема синкопи: ч'ос' 'чогось': ч'ос' так !було нас ба!гато, ч'ос та!ка !була !тиха; !тил'ко, !тико 'стїльки': ми!н'ї !тил'ко !рок'її та апокопи: н'ї!ч'о 'нічого':у!с'о н'їк!рали / ни!ма н'ї!ч'о; ч'о 'чому': ч'о см'ї!їєси / то їе ч'о п!лакати?

Відзначаємо вживання означальних прикметників, зокрема паралельне

⁶Приклади синкопи трапляються не лише серед займенників. У говірці побутують іменники, що також є результатом цього фонетичного процесу: буї ї се!л'ї !в'їтом 'війтом'; їкас ко!н'їка 'якась копїйка'.

використання лексем |кожди́ / |кожен навіть у мовленні одного інформанта: |кожде дл'а |себи / |кожен хто йек м'іх; |кожди́ сол'б'і; |кожна |хата |мала ти́ бе|сагіе; і|накиш'і 'інший': то ўсе си|ло / а ўсе і|накише / то |кожде си|ло і|накиши; |инчи́ 'тс.': |инчи ў гулу|в'і; у|с'еки́ 'всілякий': у|с'ек'і |л'уди |були; ў|с'ек'і та ниод|нак'і.

У системі діалектних числівників відзначаємо значну кількість форм, зумовлених фонетичними рисами говірки, напр., о|ден, ш'іш'к 'шість', |п'і́йіс'ет' про|цент'і́; |де́в'ік' |рок'і́; |де́с'ік' кл'ас'і́; |д'вац'ік' п'іет' |рок'і́; с'імдис'ек' п'іет'; |п'і́тора |тишч'і; с т|риц'іт т|ретого; т|риц'іт ди́ї́йетого |року; п'і́і́с'ек' |семого; ш'і́і́і́с'ет т|ретого; |в'і́с'і́м'і́с'ет |першого |року. Відзначаємо вживання давньої форми числівника дев'яносто: |баба йі́йі́ ў|мерла дев'і́т'ди|с'етого |першого |року та єднального сполучника **і** у складених числівниках: ўже |де́в'і́т'дис'ет і́ о|ден р'і́к; |в'і́с'і́мдис'ек' і́ ч'і́т|вертого |року; збірних числівників: т|риц'і́т' п'і́етиро йі́йі́; т|риц'і́к' |шестиро д'і́те́й; в'і́с'і́м'і́нац'і́теро х'л'і́б'і́.

У мовленні діалектоносіїв частотним є граматичне неузгодження числівників з іменниками, зокрема іменники в множині не узгоджують у відмінку: с'ім (|де́с'і́к', с'і́м'і́нац'і́к', |д'вац'і́к' п'іет') р'і́к, напр., ш'і́ш'к' кл'ас'і́ майу; |сорок р'і́к ро|би́ела на |поле́; |д'вац'і́к' р'і́к м'і́ чоло|в'і́к ро|би́е́ў на |ферм'і́ ў кол'госп'і́ |коло́у ху|добе́; т|риц'і́к' р'і́к у ар|т'і́лі |ши́ела; сто грам у |борш'і́к; |в'і́п'і́ела |д'в'і́ста грам; т|реста грам сме|тани́е. Це ж стосується неузгодження іменника з числівником у числі (вживають форму однини іменника, замість множини), напр.: п'і́ч на два|нац'і́тиро (|д'вац'і́атеро, |д'вац'і́к |четви́ро) х'л'і́ба.

У складних прикметниках, утворених від узгоджених словосполучень числівника й іменника, числівниковий компонент не

відмінюють, напр., ш|вари́е |були п'іет' мит|ров'і́, ш'і́ш'к' мет|ров'і́.

У затранскрибованих текстах натрапляємо на низку прислівників, серед яких відзначимо: **|в'і́дк'і́** (**|в'і́дк'і́ў**) 'звідки': ўа |в'і́дк'і́ з|найу? |в'і́дк'і́ў |будут з|нати́?; **|в'і́дц'і́ў** 'звідси': |сов'і́сн'і́ |були |в'і́дц'і́ў; **|в'і́т:у́ў** 'звідти': йі́ |в'і́т:у́ў заб|рали́е; **з|вер'ха́** 'зверху': з|вер'ха́ накла|дут |си́ера / з|вер'ха́ кла|дут цу|к'ерк'і́; пок|лала з|вер'ха́ х'л'і́би́; чирво|н'і́йи з|вер'ха́; **|з'і́споду́** (**|зисподу́**) 'знизу': ко|лис |була ў |хат'і́ зим|л'а |з'і́споду́; **|гозди́** (**|гезди́**) 'тут': |гозди́ су|с'і́тц'і́ |наш'і́ пок|лали́е |хату́; а|ди |гезди́ |мо́йа |не́н'а, а|ди |гезди́ йе ў жу|пан'і́; **|гонди́** 'там': |гонди́ ўс'о ў |камир'і́; **по|воли́** 'повільно': по|воли́ тру|чийу́; **ни|рас** (**ни|раз**) 'часто': ми ни|рас у ду|ш'і́ с'м'і́йали́си; во́ни два ни|раз г|рали́; |ди́ўйу́си ни|раз; **|мени́ши-|б'і́рши́** 'більш-менш': ўна ўже |мени́ши-|б'і́рши́ |кажи́; **по|заў́тру́** 'післязавтра'; **де́с ни де́с** 'де-не-де'; **|ч'есом́** 'іноді': |ч'есом́ ў|дастси́ |фа́йні́ / а |ч'есом́ н'е; **|в'і́чно́** 'постійно': |в'і́чно́ |було |перши́; **вод|но́** 'т.с.': вод|но́ п'і́дло|йали́; **|та́же** 'також': |та́же |р'і́же с|ви́ен'і́; **ўпе|ред́** 'спочатку': ўпе|ред́ на́с|п'і́д кл'али́ ф'і́ст; **|зари́** 'зараз': ма|к'і́тр'а |зари́ то|б'і́ |кажу́ ўа|ка; ўа то|б'і́ |зари́ ўпо|в'і́м; **с|те́мна** 'досвіта': |рано ўс|тала́ с|те́мна; **напо|лудни́** 'опівдні': |рано раз / напо|лудни́ два; **ук|роме́** 'окремо, нарізно': хо|вали́ ук|роме́; ва|ри́ела ук|роме́; **ўс'і́л'ако́** 'по-різному': |може́ |бути́ ўс'і́л'ако́; **н'і́г|де́** 'ніде': |баба н'і́г|де́ ни |ходить; **на|о́кола** 'навколо': на|о́кола н'е / лиш до поло|вини́; за|маши́чу́вала г|ли́е́ноў на|о́кола; ко|тили́ горо|шок на|о́кола |церкви́; **споч'ит|ку́** 'спочатку, відразу'; **му|со́во** 'обов'язково': |було́ му|со́во хо|дити́; **на|си́лу** 'примусово': а|би́ йи́го на|си́лу ў|з'ели́; **то|ди́** 'тоді': то|ди́ |к'и́да́йу́; то|ди́ би|ру́; **в'і́д|та́к** (**в'і́т:аќ, в'і́т|аќ**) 'згодом': п|ри́йш|ли́ |руск'і́ / а в'і́т:аќ н'і́мц'і́ / а в'і́т:аќ зноў |руск'і́; в'і́д|та́к спа|лити́; в'і́т|аќ |к'и́ну́ там ку|соч'ок м'і́н'еса; в'і́т|аќ і́ду́ п'і́рати́е; **вид|да́ўна́** 'давно':

за|ч'или ви|рошчувати це ого|родництво вид|даїна; **по|зайтр'у** 'післязавтра': у |тебе |зайтра / у |мене по|зайтр'у; **|борш'і** 'швидко'; **|к'іко** 'скільки': |к'іко |хочиш; **|б'іриши** 'більше', **по-|чорному** 'сильно, жорстоко': в'ін кату|ваї по-|чорному; **|борзо** 'швидко': так іш|ло |борзо ш'о но; **пу|волин'ки** 'дуже повільно': пу|волин'ки п'ідро|с|тайи; **г'ірен'к'о** 'дуже важко': с|кажу їек їа цу |хатку к|лала г'ірен'к'о; **страш|не** 'дуже': їа п|лачу страш|не; **напраї|ц'і** 'напростоць': напраї|ц'і лу|гамиє. Серед них запозичені: **фис'т'** 'дуже': |бити фист', фист' ро|били; 'багато': фист' вас |було, фист со|лили?; **|моцно** 'сильно': |моцно |к'идати; **ін** 'завжди': х|лопц'і ін зво|нили |коло |церкви, ін ти|пер ми|н'і на|гадуїут де ми|не уздр'і|д'є; **фурт** 'завжди': фурт |буди куба|са.

Як і вказівні займенники, трапляються прислівники з наростками **о**, **во**: тута|во (тут|во) 'саме тут': у кол|гос'н'і тута|во; ко|лис тут|во де ц'а |хата; тако|во (таку|во) 'отак': у п'іч' таку|во к|лали; такої|во 'тс.': такої|во на|гадували.

У дієслівних формах відзначаємо послідовне вживання префікса **ві-**, замість літературного **ви-**: |в'ібороти, |в'іпороти, |в'іпрати, в'іже|вати, |в'іжмакати, в'ікла|дати, в'ігор|тати, в'іхол|дити, |в'ізволити, |в'іш'ити 'вішати', |в'ішити, |в'іт'агти 'витягнути': |в'іт'у|гла ш |шафиє, хоча дієслова із префіксом **ви-** теж трапляються: к'и|т'ун 'тютюн' ви|рошчувалиє.

У діалектних текстах рідко, але відзначаємо інфінітиви з основою на **г**, **к** в архаїчній формі із суфіксом **-чи** / **-чі**, **-ш'і**, напр., ни|ч'и (п'іч'и) 'пекти':

|будеш |паску п'і|ч'и; давні інфінітиви: її|мити 'зловити': її|мили ме|не шо їа їк|рала; здой|миєти 'зняти': п'іїї|с'єт про|центиї здой|миєти.

У творенні особових форм послідовною є відсутність чергувань при дієвідмінюванні в І особі одн., напр., їа со|б'і |м'іс'у |бабу ('солодкий великодній хліб'); і|ду п|рос'у; с|вин'ам |лагод'у; са|ж'ейу хл'іб ї п'іч'; ни|де ни |лаз'у; во|на |б'іриши про|їхуїє до |м'іста та чергування **губний +л**: н'і|ч'о ни |робїу; їа їїх застаї|їейу; і|ду в'ідро|б'їити; од|н'і д|ругим в'ідро|б'їєли; |диїїуси; |мама на|робїут; салти|сон з|робїут; |зайтра в'ідро|б'їєти; |д'іти |лоїїути за |ручки; |л'уди ш'і спїут; спїу на подуш|ках; х|лопц'і зароб'їєли; їс'о |робїу |їїсти; ту|да |спїу му|к'и. Загалом це властиво для більшості говірок південно-західного ареалу, Я. Закревська вважала цю рису однією з найхарактерніших рис південно-західного наріччя [4: 64: к. 1]. Послідовним у говірці є опускання кінцевого **-т** під час творення форм І ос. дієслів І дієвідміни, напр., |ходит і с|в'ітит та ІІ ос. множ. дієслів І дієвідміни: к'іст|к'и бол'є; з моло|ка |робїє сир; ж'ін|к'є її|д'є; |г'іти |ход'а; |хог'є од|ни до д|ругих; хол'є з|нати; хло|не 'чоловіки' де |пост'є?; |искри їже так |зисподу ли|т'є. Засвідчено використання закінчень, властивих для дієслів ІІ дієвідміни (з погляду літературної мови) для творення форм ІІ ос. множ. І дієвідміни: ти|пер |робл'ут; |мус'ут в'іже|вати; т'у|т'ун са|д'ут; во|ни до |мени гу|вор'ут; ва|р'ут |їїстиє; моло|ко зва|р'ут, ку|лешу; пере|мел'ут; скр'із' спїут.

Засвідчено надмірну суфіксацію в окремих дієсловах, напр., на|ч'ин'ували 'начиняли, наповнювали', при|їхували 'приїжджали', поз|їхувалис'а 'поприїжджали', в'і|возувалиє 'вивозили'.

У канві діалектних текстів відзначено безособові форми, напр.,

⁷ Як і в інших говірках південно-західного наріччя, у досліджуваній говірці цей германізм може поєднуватися не лише з прикметниками й дієсловами, а й з іменниками та займенниками, напр., то |тажжи фист' ро|бота; |було фист у|падок; фист' вас |було.

так заве́дено, напа́лено і пасивні конструкції: ми |були |в'ї́езе́н'ї; |ц|ерк|ва за|ч'ила |буду|вати́е|си; в'ї|ноч'ок пле|теси з о|соки; |як і|деси на ц|винтар'; |єк у|же зби|райеси з лу|жок; ка|т|ран'е си́ |па|ри́ло; |їна си за|г|н'їтила.

Для оформлення зворотних дієслів поширена частка **си**, що походить від зворотнього займенника **себе**: ни да|валиси; не призна|їеси; к|ни́шка |Карл'ї́ назі|вайеси; во|на |шчи три|майеси; |їве|лиси у храм |Божі́. Діалектні тексти засвідчують приблизно однакове її вживання у пре-і постпозиції: |а си ли|шила; ви си |ї|чили; |а |шчи си не приди|ви́ела; |єк си |ї|дало; б|лих'ї си зави́д|дуть у со|лом'ї; Ше|ї|ченкове си назі|вайи; |як ми́ си́ н'їб|рали́; |їс'о си подру|жи́ло; сп'їд|ни́ц'а си роспл'їсу|вала; |а |їже си |їсту|пила с |хати; в'ї|так |тато м'ї́ |уже|ни́їси; у това|риств'ї |їс'о ро|билиси. Частка може бути відділеною від дієслова, напр., |їни так си |добре с|тавили.

У затранскрибованих текстах відзначено вживання давноминулого часу: Га|нус'а |була |ї|з'ела; це |Кол'ц'о Б|л'ешка бу́ |в'ї|пусти́ї; на н|лот'ї си за|в'їсила |була.

Щодо діалектних часових форм у покутських говірках К. Кисілевський зазначав: "широкий простір займають форми минулого часу утворені з закінченнями: **-їем, -їес, -смо, -сте, -сьмо, -сьте, -им, -ис, -ись**, що можуть бути рухомі" [6: 25]. У давніших свідченнях, зокрема в праці І. Сандуляка "Село Карлів: колись а типер", ці закінчення засвідчені послідовно: згадав-єм [9: 7], коли-сьмо [9: 28]. У мовленні сучасних діалектоносіїв вони трапляються вкрай рідко, напр., |н'їдистисте на гос|тинец; пам'їа|тайете |як т'ї сороч'ї к'ї ро|билистие / н'е?

У говірці відзначено поодинокі форми майбутнього часу, утворені за допомогою допоміжного дієслова імати в особових формах: |шч'о меи ро|бити?

Для формотворення, зокрема вираження умовного способу

використовують частки **б, би (би́е)**, **бис**: ти|пер лиш би |жи; е|ти; |а би |їже же|ни́їси; Ма|лечиха |була би з|нала за Ма|руси́ка; |а і си|годні би |ї|її |їїла; |а би вам |дала; би ди|тинка |була здо|рова; би́ си́ |була поди́|вила; з|найеш до |кого бис ти по|вела? бис |па|ру сл'ї́ ска|зали.

Форми наказу, прохання, благання тощо у III ос. одн. і мн. оформлені часткою **най**: на́ сто|ї́т; на́ во|но со|б'ї |ловетси; на́ |баба по|дивитси; на́ с|кажи ц'а |вуйна.

На рівні синтаксису говірки характерне поширення прийменниково-іменникових конструкцій, зокрема:

– у значенні напряму руху

д, к + Д. в. 'до': |а |ду д_ |ф'їри́ї; у |кожного ру|ка к со|б'ї кри|ва;

до + Р. в. 'так': |хожу до во|р'їт і в'їд во|р'їт; до |него н'їш|ли; в'їз до П|рута; до к|лубу хо|дили; до ма|га|зину; б|рали до л'ї|карн'ї; н'їш|ла до мле|на; |їхали́ до |Косова; до С|н'етина; до Коло|мийї; в'їд|т:ак воз|їели до |Заболотова; н'їш|ла |баба до |Вашк'ї́ц'ї́; до Чирно|вец; до Ка|наді́е (кількісно такі форми переважають);

у / ї + З. в. 'їде ї С|н'атин / їде ї л'ї|карн'у;

на + З. в.: на ба|зар; на Ка|наду дес |їхали;

– у значенні місця: **при+Д. в.**: при ш|кол'ї |була к'їм|ната; при |меж'ах;

– у значенні часу:

д, к + Д. в. 'до': д |веч'їру;

за + Р. в.: 'під час керування, роботи тощо': дободу|вали за |г'їда; за Са|м'ї́ленка; |їчилиси за Са|ї́енка; за кот|рого ди|ректор'а ви приїш|ли?; за |мої́х ча|с'ї́;

по + Д. в. 'після': по Ве|лиц'ї́дні;

у + Зн. в. 'через який час': |а аж у два |тижн'ї н'їш|ла; 'під час перебування десь': |тато про|па́ї |ї е|сесах ш'ї;

по + Д. в. 'після якогось процесу, події тощо': по ди|тин'ї |ж'ї́нка;

– у значенні причини:

на + З. в.: |мамка |їо|го |ї|мерла на |ти́ефус;

– в об'єктних значеннях:

від + Р.в. 'для': |везли |поїздом в'ід ху|добу;

до + Р. в. 'для': до Ве|ликодн'а;

за + Зн. в. 'про когось, щось': за с|воїй |г'іти / за с|воїй |нук'і |а |ду|же |рада; то |б'іл'ше за |Вид'ин'ї; |у ро|лі когось, чогось': у|на |рала за |ж'інку;

поза + О. в. 'після когось, чогось': |поза неї; |поза |ї|ї |бабої |мер;

– у кількісних відношеннях:

під + Зн.в. 'приблизно': |їх |е п'ід д|в'іста;

з (с) + Зн.в. 'т.с.': с |н'їтора |л'ітра во|ди; то |к'исни с |тиж'ін'.

У системі дієслівного керування відзначаємо поєднання дієслівних форм та іменників у Зн. в. мн. для вираження об'єктних значень: |кон'і / |вози |с'о за|бе|рай; орган'і|зовували чит'ц'і; |майи триє бра|тиє; |майу товариш'к'іє; с со|бої б|рала х|лопц'і; |гост'і при|майу; |майу |нуч'к'іє, п|раїнуч'к'і; ро|біє |гриба|рем / за|копуваї мир'ц'і. У деяких випадках трапляється випускання

прийменників: а|ди |а |її|го пере|жила у|же т|риц'ік' р'ік; тил'пер ба|гато |легиши жи|їут і вживання складних прийменників: по|через |голуву поїх / поїх / поїх; |али |помижи лап'к'і.

В усному діалектному мовленні збережено дієслівну частку **є**, напр., там |ї За|вал'у в'ін |є по|хований; Да|нил'чиха |є ста|ра та вживання модального дієслова у варіантах **|можна – мож (мош)**: мож ска|зати; то мош к|нижку пи|сати; мож та ч'о н'е?

Побутує думка, що в усних діалектних текстах сурядність переважає над підрядністю, хоча це твердження потребує уточнення.

У складних сурядних реченнях відзначаємо вживання повторюваного сполучника **ци (ц'і, ч'і)** 'чи': |миску ц'і |рош'і |к'іс / му|ки |ї койіс ц'і |цукру ц'і |паску / ц'і |бабу / ц'і дв'і чоко|лад'і; на |тиж'ін' ци на дв'і ни|г'іли; р'ік ц'і |б'іл'ше; ц'і |перид Ве|ликоднем; ц'і на |каву ц'і на се на то; ц'і се ц'і то; ч'і се ч'і то.

У вираженні підрядності провідна роль належить сполучникам: |т'іл'ко

|доїго т'ег|нуло|си / |доки вер|нули |хату; |зак'ім 'доки' то |в'іп|рала / то тут |с'о позде|рала; |зак'ї 'т.с.' ди|тину ни похрис|т'е / ни в'і|ходи; **нако|ли** 'коли' х|л'іпчик почирво|н'ї / накри|вайу; **ко|би** 'якби' |а та|ка |була / |ак |а |була; **ко|би (ко|біє)**: не|по|гано / ко|би так на|дал'ї; лиш ко|біє |рук'і об|мела; ко|би |були |їєц'а; пи|сали / |абе 'щоб' нам вер|нули |хату; **а|би** 'т.с.': до |церкви с'а штраму|вала з ли|ца / а|біє |була |ч'иста; хо|т'іла т|рох'і про|дати / **би** 'щоб': би |мала на х|л'іби; би н'іх|то ни |ви|ї; ро|бієли / би |р'їно |було; |даїти ми|н'і куку|руз'ї / би |а змо|лола; хл'іб біє зго|р'ї / **їєк|би** гран' |була; |ак|би ц'а то|б'і |вуїна |по|в'іла / |а|ка б'і|да |була.

Для усного спонтанного (непідготовленого) діалектного тексту притаманні непрямої порядок слів: та|ка ш|кола |наш'а |була ц'а |фаїна ш'о ну!; на с|в'ето |ду|жи ба|гато |наших попри|їхувало мо|лодиєх; та|ка |була |можи |ї ст|рог'іст'; ли|шайєси |кажи шо на ди|тин'ї; так |фаїно сп'і|вайут у |церкв'і бис пос|лухала; ш'о т|реба прих|од'іт та численні неузгодження, обірвані чи неповні речення: Маг|л'їйка / б|рати / кла|деси |ї |ван:у і жма|катиє; а|би хтос би ска|зай / |вуїно / хо|г'іт |ди|те до |церкви. Також тексти насичені зайвими надлишковими елементами, напр., а|ди |тайак |маїже |майиш коу|рову тил'пер |тайак а|ди |є; повторами: ма|к'ітр'а ко|лис |була та|ка ма|к'ітр'а; гіперболізм: б'іду|вала до к|райу.

Говіркове мовлення набуває емоційної виразності завдяки використанню мовцями фразеологізмів: на жи|к'у / |ак на |доїг'і |нив'ї; ка|зала |Фес'а / шо |б'їл' дес'а; в'іт:ак т|рош'к'і са по|пірела; шчо |було / то си ми|нуло; вставних слів, напр., **в'і|ди** 'напевно': тил'пер в'і|ди не|ма та|ких; вказівних, напр., **а|ди** цу |ї|читил'ку |нашу, порівняльних, напр., |мачуха |н'ібіє |моїа, та підсилювальних часток у невластивому значенні, напр., **|маїже**: жи|вим

Імаїже ни давалиси; ї|с'ек'і Імаїже
к|ласи Ібули; Імаїже на св'а|та їдут
до бат'Ік'ї; Імала Імаїже ди|тину
ту. Частотними є фонетичні слова у
значенні стверджувальних напр.,
ноа|їакжи (но|їекжи)! та питальних
часток — ноа|ш|чо? та вигуків, напр.,
а|їа!; їоїо|їої!; а|з'її!; їа їїх
застаї|їейу а|з'її!; **їої.** їої ІБожи!
ІБоже Імилиї!; їої та ц'а Іг'їїчинка
та|ка Іч'емна; ІБожи / ІБожи / їек
їа сиє на|жиєла; шчо то гуво|риту?!,
гаї. гаї Ізариє п|риїде Ілотка;
ди|тинко ІБож'а!. Особливе місце в
мовленні діалектоносіїв належить
етикетним формулам: ко|би Бог даї
здо|роїє; а|биє Бох боро|ниєї!; ІБогу
Ід'єкувати; ш'іс|ливойі до|роги / даї
ІБоже вам!

Висновки й перспективи дослідження. Отже, граматична система говірки с. Прутівка (Карлів) на початку ХХІ ст. виявляє всі основні риси, притаманні покутським говіркам. Порівняння записаних

текстів із давнішими працями уповажнює на висновок про побутування в говірці давніх граматичних рис, зокрема щодо функціонування дієслів (творення видових пар, способу дієслова, особливостей дієвідмінювання), про стійкість граматичної системи говірки до нівеляції. В ідіолекті представників різних поколінь поширені мовні знаки, що є результатом давніх із походження діалектних фонетико-граматичних явищ, що свідчить про функційний потенціал таких діалектних форм. Описані граматичні риси більшою чи меншою мірою властиві загалом говіркам південно-західного ареалу, найбільше – суміжним буковинським. Важливим аспектом залишається з'ясування частотності їх прояву в конкретній говірці як системі й на всьому обширі покутського говору, що становить перспективу наступних студій.

СПИСОК ІНФОРМАНТІВ – МЕШКАНЦІВ с. ПРУТІВКА

Кейван Марія Юрїївна, 1929 р. н, 10 кл.
Коваленко Марія Михайлівна, 1963 р. н, 10 кл.
Кузик Марія Миколаївна, 1930 р. н, 8 кл.
Кузик Марія Петрівна, 1935 р. н., 4 кл.
Кузик Петро Миколайович, 1933 р. н., 7 кл.
Семотюк Анна Дмитрівна, 1932 р. н, 6 кл.
Чернець Анна Іванівна, 1924 р. н, 7 кл.

СПИСОК ВИКРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Габорак М. Топонімія Покуття та деяких прилеглих територій. Етимологічний словник-довідник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 932 с.
2. Голубович І. Народня пожива в Снятинськiм повіті. *Матеріали до української етнології*. Т. ХІХ–ХХ. Львів, 1919. С. 177–193.
3. Голубовичева О. Весіле в селі Ілинцях, Снятинського пов. *Матеріали до української етнології*. Т. ХVІІІ. Львів, 1918. С. 48–70.
4. Закревська Я. В. Нариси з діалектного словотвору в ареальному аспекті. Київ: Наук. думка, 1976. 164 с.
5. Іванійчук Г. Карлів – перлина мого серця. Нариси історії краю та рідного села Прутівки від найдавніших часів до сьогодення. Снятин: Вид. фірма "Прут Принт", 2007. 292 с.
6. Кисілевський К. Надпрутський говір. *Записки наукового товариства ім. Шевченка. Т. СLХІІ. Збірник філологічної секції. Діалектологія*. Нью-Йорк – Париж: Наук. товариство ім. Шевченка, 1954. Т. 25. Кн. 2. С. 9–52.
7. Колеснік Л. Покутські говірки на тлі літературного стандарту. *Українська мова*. 2021. № 2 (78). С. 176–89.

8. Онишкевич М. Й. Форми вказівного займенника цей, ця, це і той, та, то в західних говорах УРСР (семантична диференціація). *Дослідження і матеріали з української мови*. Т. 5. Київ, 1962. С. 126–134.
9. Сандуляк І. Село Карлів колись а тепер. Івано-Франківськ, 2000. 44 с.
10. Стеф'юк І. Володимир Самійленко: письменник, чиєї внутрішньої біографії не знає ніхто. *Портрет українця: Культурологічні есеї та образки*. Київ, Український письменник, 2022. 312 с.
11. Яцій В. О. Ойконімія Івано-Франківської області: історико-етимологічний словник. Київ: Наук. думка, 2015. 390 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Haborak, M. (2013). Toponimiiia Pokuttia ta deiakykh prylehlykh terytorii. Etymolohichnyi slovnyk-dovidnyk [Toponymy of Pokuttia and some adjacent territories. Etymological reference dictionary]. Ivano-Frankivsk : Misto NV. 932 p. [in Ukrainian].
2. Holubovych, I. (1919). Narodnia pozhyva v Sniatynskim poviti [Folk food in the Snyatyn District]. *Materiialy do ukraïnskoï etnologii*. Vol. XIX–XX. Lviv. Pp. 177–193. [in Ukrainian].
3. Holubovycheva, O. (1918). Vesilie v seli Ilyntsiakh, Sniatynskoho pov [A wedding in the village of Illintsi, Snyatyn District]. *Materiialy do ukraïnskoï etnologii*. Vol. XVIII. Lviv. Pp. 48–70. [in Ukrainian].
4. Zakrevska, Ya. V. (1976). Narysy z dialektnoho slovotvoru v arealnomu aspekti [Essays of dialectal word formation in the areal aspect]. Kyiv: Nauk. dumka, 164 p. [in Ukrainian].
5. Ivaniichuk, H. (2007). Karliv – perlyna moho sertsia. Narysy istorii kraiu ta ridnoho sela Prutivky vid naïdavnishykh chasiv do sohodennia [Karliv is the pearl of my heart. Essays on the history of the region and native village of Prutivka from ancient times to the present]. Sniatyn: Vyd. firma "Prut Prynt". 292 p. [in Ukrainian].
6. Kysilevskyi, K. (1954). Nadprutskyi hovir [Nadprut dialects]. *Zapysky naukovoï tovarystva im. Shevchenka*. T. CLXII. Zbirnyk filolohichnoi sektsii. Diialektolohiia. Niu-York – Paryzh: Nauk. tovarystvo im. Shevchenka, Vol. 25. Book 2. Pp. 9–52. [in Ukrainian].
7. Koliesnik, L. (2021). Pokutski hovirky na tli literaturnoho standartu [Pokuttia dialects on the background of the literary standard]. *Ukrainska mova*. No. 2 (78). Pp. 176–89. [in Ukrainian].
8. Onyshkevych, M. Y. (1962). Formy vkazivnoho zaimennyka tsei, tsia, tse i toi, ta, to v zakhidnykh hovorakh URSR (semantychna dyferentsiatsiia) [Forms of the demonstrative pronoun this (m), this (f), this (n) and that (m), that (f), that (n) in the Western dialects of the Ukrainian SSR (semantic differentiation)]. *Doslidzhennia i materialy z ukraïnskoï movy*. Vol. 5. Kyiv, Pp. 126–134. [in Ukrainian].
9. Sanduliak, I. (2000). Selo Karliv kolys a teper [The village of Karliv once and now]. Ivano-Frankivsk. 44 p. [in Ukrainian].
10. Stefiuk, I. (2022). Volodymyr Samiilenko: pysmennyyk, chyiei vnutrishnoi biohrafii ne znaie nikhto [Volodymyr Samiilenko: a writer whose inner biography no one knows]. *Portret ukraïntsia: Kulturolohichni esei ta obrazky*. Kyiv, Ukrainskyi pysmennyyk, 312 p. [in Ukrainian].
11. Yatsii, V. O. (2015). Oikonimiia Ivano-Frankivskoi oblasti: istoryko-etymolohichnyi slovnyk [Oikonymy of Ivano-Frankivsk region: historical and etymological dictionary]. Kyiv: Nauk. dumka, 390 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії: 15.02.2025

Схвалено до друку: 23.04.2025